

הקשר בין פרשת פקודי לשבת שקלים

משכן של מטה מכוון כנגד משכן של מעלה נשמה של מטה מכוונת כנגד נשמה של מעלה

בשבת קודש הבאה עלינו לטובה קוראים בתורה לפי סדר הפרשיות פרשת פקודי. אך מכיון שמברכים בה את חודש אדר שני, קוראים בה למפטיר מצות מחצית השקל בפרשת כי תשא, כמבואר בשלחן ערוך (או"ח סימן תרפה סעיפים א-ה) ומקור הדבר במשנה (מגילה כט.): "ראש חדש אדר שחל להיות בשבת קורין בפרשת שקלים, חל להיות בתוך השבת מקדימין לשעבר".

ומפרש בגמרא (שם) הטעם לכך, לפי שבזמן שבית המקדש היה קיים, היו מכריזים ומזריזים את הציבור בראש חודש אדר הסמוך לניסן, שכל אחד יביא מחצית השקל לקופת הקרבנות, כמו ששינו במשנה (שקלים פ"א מ"א): "באחד באדר משמיעין על השקלים". ומפרש הרע"ב:

"בית דין שולחים בכל ערי ישראל ומכריזין שיביאו שקליהן, לפי שבאחד בניסן צריך להביא קרבנות ציבור מתרומה חדשה, דכתיב (במדבר כח-יד) זאת עולת חודש בחדשו לחדשי השנה, חדש והבא קרבן מתרומה חדשה, וילפינן חדשי השנה דהכא מראשון הוא לכם לחדשי השנה (שמות יב-ב), הלכך מקדימין שלשים יום דהיינו מאחד באדר להכריז שיביאו שקליהם".

לכן בזמן הזה שאין לנו בית המקדש, תיקנו לקרוא פרשת מחצית השקל בשבת שחל בה ראש חודש אדר, או בשבת שמברכים בה את החודש אדר הסמוך לניסן, זכר למה שנהגו בזמן שבית המקדש היה קיים להכריז על השקלים באחד באדר, ועל שם כך מכנים את השבת "שבת שקלים".

מוסיף על כך "המשנה ברורה" (או"ח סימן תרפה ס"ק ב) ומקור הדבר בדברי הפוסק הגדול ה"לבוש" (שם סעיף א): "ואנו משלמין פרים שפתינו בקריאת הפרשה של כי תשא דכתיב בה ענין השקלים". פירוש, כדברי הנביא (הושע יד-א): "ונשלמה פרים שפתינו", ופירש רש"י: "ונשלמה פרים, שהיה לנו להקריב לפניך, נשלם אותם בריצוי דברי שפתינו".

כלומר שתיחשב אמירת הפרשה בשפתינו כאילו הקרבנו בפועל ממש.

הנה כי כן מאחר שסיבב הקב"ה, כי בשנה מעוברת זו חלה שבת שקלים בפרשת פקודי, [שלא כמו בשנה פשוטה שהיא חלה תמיד בפרשת משפטים או בפרשת תרומה], דבר בעתו מה טוב לשלב בדברי תורה את שתי הקריאות – הקריאה בפרשת פקודי והקריאה בפרשת מחצית השקל.

"אלה פקודי המשכן משכן העדות"

פתח דברינו יאיר בפרשת השבוע פרשת פקודי (שמות לח-כא): "אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה עבודת הלויים ביד איתמר בן אהרן הכהן". וכבר עמד רש"י על כפל מילת "משכן" שהזכיר הכתוב, שהרי היה מספיק לומר: "אלה פקודי משכן העדות אשר פוקד על פי משה". ומתרג' רש"י: "המשכן משכן, שני פעמים, רמז למקדש שנתמשכן בשני חורבניו על עוונותיהן של ישראל". ומקור הדבר במדרש (שמו"ר נא-ג):

"מהו משכן שני פעמים, אמר רבי שמואל בר מרתא, שנתמשכן שני פעמים על ידיהם. זהו שאנשי כנסת הגדולה אומרים (נחמיה א-ז) חבול חבלנו לך ולא שמרנו את המצוות ואת החוקים ואת המשפטים, מהו חבול חבלנו לך, הוי שנתמשכן ב' פעמים, ואין חבול אלא משכון, שנאמר (דברים כד-ו) לא יחבול ריחיים ורכב, לכך כתיב, אלה פקודי המשכן משכן העדות, ב' פעמים".

והנה מצינו עוד תירוץ על כפל הלשון: "המשכן משכן" במדרש תנחומא (פרשתנו אות ב): "אלה פקודי המשכן. זהו שאמר הכתוב (תהלים כו-ח) ה' אהבתי מעון ביתך, זה ההיכל שהוא מכוון במקום משכן כבודך. אמר רבי שמעון בן יוחאי, זאת אומרת שהיכל של מטה מכוון כנגד היכל של מעלה, שנאמר (שמות טו-ז) מכוון לשבתך פעלת ה', מקדש ה' כוננו ידוך".

ומדברי רבינו בחיי מבואר, כי אף שאין הדברים מפורשים במדרש, עם כל זאת כוונת המדרש היא ליישב כפל הלשון "משכן משכן", וזה לשון קדשו: "ועל דרך המדרש, אלה פקודי המשכן משכן, למה שתי פעמים משכון, אלא ללמד שהיכל של מטה מכוון כנגד היכל של מעלה, שנאמר מכוון לשבתך פעלת ה' וגו', אל תקרי מכוון אלא מכוון".

מחציו ולמטה איש מחציו ולמעלה האלקים

ויש להוסיף תבלין לפרש בזה המשך הכתוב: "אלה פקודי המשכן משכן העדות אשר פוקד על פי משה", על פי מה שדרשו במדרש (דב"ר יא-ד) על הפסוק (דברים לג-א): "וזאת הברכה אשר ברך משה איש האלקים. מהו איש האלקים, אמר רבי אבין, מחציו ולמטה איש, מחציו ולמעלה האלקים".

הביאור בזה, כי משה רבינו בגודל קדושתו היה ממש בבחינת בית המקדש של מטה המכוון כנגד בית מקדש של מעלה, כי מצד שורש נשמתו בשמים היה בבחינת: "מחציו ולמעלה האלקים", כמו שמצינו בשעת מתן תורה שעלה לשמים ארבעים ימים שלמים לקבל את התורה לישראל, ככתוב (דברים ט-ט): "ואשב בהר ארבעים יום וארבעים לילה, לחם לא אכלתי ומים לא שתיתי". וכתוב עוד (שמות לג-יא): "ודיבר ה' אל משה פנים אל פנים כאשר ידבר איש אל רעהו".

אמנם כשהיה צריך לרדת למסור את התורה לישראל היה בבחינת: "מחציו ולמטה איש", כי נתלבש בגופו הקדוש לרדת למטה בארץ ללמד את כל התורה לישראל, כמו שכתוב (שמות יט-ד): "יורד משה מן ההר אל העם", וכך היה עולה אל הקב"ה בשליחותם של ישראל, ויורד אל ישראל בשליחותו של הקב"ה, ועל ידי זה היה מחבר את שתי הבחינות "מחציו ולמטה איש, מחציו ולמעלה האלקים" ביחודא שלים.

מדרש: "אלה פקודי המשכן משכן העדות",

"משכן משכן" לרמז על שני בתי מקדשות שלקח הקב"ה משכון

פירוש נוסף במדרש: "משכן משכן",

לרמז שבית המקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה

שילוב שני הפירושים: בית המקדש של מטה

מכוון כנגד בית המקדש של מעלה כדי להמשיך משם קדושה

בשעת החורבן העלה הקב"ה את הקדושה

משני בתי המקדשות להחזיקם כמשכון בבית המקדש של מעלה

הנה כי כן זהו פירוש הפסוק: "אלה פקודי המשכן משכן העדות" – שתי פעמים משכן לרמז כי המשכן של מטה מכוון כנגד המשכן של מעלה, ועל זה ממשיך הכתוב לגלות לנו באיזו זכות נתחברו המשכן של מטה עם המשכן של מעלה, "אשר פוקד על פי משה", כי הכל נעשה בהנהגתו וקדושתו של משה שגם הוא היה בבחינה זו: "מחציו ולמטה איש, מחציו ולמעלה האלקים".

קדושת בית המקדש של מטה מבית המקדש של מעלה

בדרך המלך נלך לשלב שני הפירושים של המדרש בביאור כפל הלשון "משכן משכן", פירוש הראשון, רמז על הבית המקדש שנתמשכן שתי פעמים על עוונותיהם של ישראל, ופירוש השני, לרמז כי בית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה, בהקדם לבאר הטעם שקבע הקב"ה בית המקדש של מטה מכוון כנגד בית המקדש של מעלה, כדי ללמד אותנו שצריך לעשות פעולות להמשיך הקדושה מבית המקדש של מעלה לבית המקדש של מטה.

והנה ידוע כלל גדול כי אי אפשר להמשיך שפע מן השמים, בלי שיקדים לכך התעוררות מלמטה על ידי מצוות ומעשים טובים, כמבואר בזוהר הקדוש (פרשת וארא לא): "תא חזי באתערותא דלתתא אתער לעילא, ועד לא יתער לתתא לא יתער לעילא לאשראה עליה". פירוש: "בא ראה בהתעוררות של מטה מתעורר למעלה, ועד שלא מתעורר למטה לא יתעורר למעלה לשרות עליו". לכן צוה הקב"ה להקריב לו קרבנות בבית המקדש של מטה, ועל ידי אש המזבח שעולה מלמטה למעלה: "ריח ניחוח אשה לה", יורד שפע רב של קדושה מבית המקדש של מעלה לבית המקדש של מטה.

ויש לפרש בזה מקרא שכתוב: "ועשו לי מקדש ושכנתי בתוכם", ודקדקו המפרשים על שפתח בלשון יחיד "מקדש" וסיים "בתוכם" שהוא לשון רבים. אך לפי האמור יש לומר שרמז לנו הקב"ה: "ועשו לי מקדש", והוסיף הקב"ה לפרש מנין תימשך שם הקדושה: "ושכנתי בתוכם" בלשון רבים, בבית המקדש של מעלה ובבית המקדש של מטה, כי מבית המקדש של מעלה תימשך השראת השכינה לבית המקדש של מטה, ועל ידי זה מתחברים שני בתי המקדשות של מעלה ושל מטה בקדושה גדולה ועצומה.

על פי האמור נשכיל להבין מה שהראה הקב"ה ליעקב אבינו בחלום (בראשית כח-יב): "והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה, והנה מלאכי

אלקים עולים ויורדים בו". כי יעקב אבינו לן בבית המקדש של מטה המכוון כנגד בית המקדש של מעלה, כמו שכתוב (שם טז): "ויירא ויאמר מה נורא המקום הזה אין זה כי אם בית אלקים וזה שער השמים". ופירש רש"י: "ומדרשו שבית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה".

לכן הראה הקב"ה ליעקב בחלום: "והנה סולם מוצב ארצה", בבית המקדש של מטה, "וראשו מגיע השמימה" עד לבית המקדש של מעלה, "והנה מלאכי אלקים עולים ויורדים בו", אותם המלאכים שנבראים מעבודת הקרבנות בבית המקדש של מטה עולים לבית המקדש של מעלה, ועל ידי זה הם יורדים שוב למטה להשפיע לישראל שפע רב טוב של גשמיות ורוחניות.

בשעת החורבן העלה הקב"ה קדושת בית המקדש למעלה

על פי האמור יפתח לנו פתח להבין שורש הענין של חורבן בית המקדש, כי מאחר שהקדושה בבית המקדש של מטה נמשכה מבית המקדש של מעלה, על כן כאשר גברו עוונותיהם של ישראל שהביאו את קרבנותיהם רק מן השפה ולחוץ, ולא נתכוונו כלל לשוב בתשובה אלא המשיכו למרוד כנגד ה', פסק הקב"ה להשפיע קדושה מבית המקדש של מעלה לבית המקדש של מטה.

זאת ועוד, שסילק הקב"ה את שכינתו הקדושה שהשרה בבית המקדש של מטה ככתוב: "ושכנתי בתוכם", והעלה אותה בבית המקדש של מעלה. נמצא לפי זה כי המושג של חורבן בית המקדש הוא, שסילק הקב"ה את קדושת בית המקדש של מטה והחזירם לבית המקדש של מעלה, ועל ידי זה נשארו העצים והאבנים של בית המקדש של מטה בלי קדושה, ויכלו האויבים לשלוט בהם [ראה ב"ערבי נחל" פרשת תרומה דברי נפלאים בענין זה].

נפלא להבין בזה מה שהביא הגה"ק רבי יחזקאל שרגא משינאווא זי"ע ב"דברי יחזקאל" (סליחות ד"ה העיר הקודש) בשם זקינו מאורו של עולם בעל "ישמח משה" לפרש הפסוק (תהלים עד-ז): "שלחו באש מקדשך, לארץ חללו משכן שמך", וזה לשון קדשו:

"על פי מה שאמר מורי חמי זקני הגאון הקדוש מאוהל זלה"ה על פסוק (תהלים עד-ז) שלחו באש מקדשך, לארץ חללו משכן שמך, דבית המקדש נשתלח באש לשמים, ורק לארץ למראה עיני הבשר חללו משכן שמך, שהיה נראה לעינים שרפו אותו".

לפי זה מפרש ה"דברי יחזקאל" מה שאומרים בסליחות לערב ראש השנה (זכור ברית): "העיר הקודש והמחוזות היו לחרפה ולבזות, וכל מחמדיה טבועות וגנוזות". פירוש: "העיר הקודש והמחוזות היו לחרפה ולבזות", לעיני בשר, אבל לאמיתו של דבר, "וכל מחמדיה טבועות וגנוזות" שנגנזו הכל, עכדה"ק.

ולפי האמור הביאור בזה, כי בעת החורבן סילק הקב"ה את כל הקדושות שהיו בשני בתי המקדשות של מטה, והעלה אותם באש לשמים לבית המקדש של מעלה, להחזיק אותם שם בתורת משכון בבחינת "משכן משכן", עד שיגיע הזמן שנשלם לה' את כל חובתנו בתשובה ומעשים טובים, יחזיר לנו הקב"ה את שני המשכונות בבית המקדש השלישי.

הקב"ה יחזיר את שני המשכונות בבית המקדש השלישי

מעתה ירווח לנו להבין כמה נפלאים הם דברי חכמינו ז"ל, שהביעו אומר שני פירושים על כפל הלשון "משכן משכן", פירוש א', רמז על בית המקדש שנתמשכן שתי פעמים על עוונותיהם של ישראל, ופירוש ב', לרמז כי בית המקדש של מעלה מכוון כנגד בית המקדש של מטה.

לאשר בארץ בגוף האדם, והחלק אשר בארץ מחויב להשתוקק למקור אשר בשמים".

נמצא לפי זה כי שני חלקי הנפשות אחת למטה ואחת למעלה, הן בבחינת שני חצאי צורות מנפש אחת המתחלקת לשתיים, חלק אחד למטה בארץ וחלק אחד למעלה בשמים. הנה כי כן זהו ביאור דברי המגיד ממעזריטש: "עשה לך שתי חצוצרות", היינו שתי חצאי צורות של שני חלקי הנפשות, "כסף" שיהיו משתוקקים זה לזה, שחלק הנפש אשר בגוף האדם למטה יסוף לחלק הנפש אשר למעלה, ועל ידי זה יאיר חלק הנפש בשמים לחלק הנפש למטה.

יש להרחיב בביאור דבריו הקדושים, כי כאשר נתבונן נשכיל להבין שחלק הנשמה בשמים שאינו מתלבש בגוף, יש לו מעלה גדולה שנשאר תמיד בקדושתו, מאחר שאינו מקבל פגם על ידי עוונות של הגוף, אולם יש בו חסרון שאינו יכול לקיים מצוות על ידי איברי הגוף.

אך לעומת זה חלק הנשמה שמתלבש בגוף, יש לו מעלה גדולה שיכול לעסוק בתורה ולקיים מצוות בפועל על ידי איברי הגוף, אך יש לו חסרון גדול שמקבל פגם מעוונות הגוף, ועל ידי זה נעשה מסך המבדיל בין שני חצאי הצורות, כי שורש הנשמה אשר בשמים משתוקק לעמוד בקדושתו, ואינו רוצה להתחבר עם הנפש למטה שנפגמה מעוונות הגוף.

הנה כי כן זהו ביאור הכתוב: "עשה לך שתי חצוצרות" - שתי חצאי צורות, "כסף" שיהיו נכספים זה לזה, כי כאשר הנשמה שבתוך הגוף תעבוד את ה' ותוסיף קדושה על קדושתה, ישתוקקו שני חלקי הנשמות להתחבר יחד כדי להאיר זה לזה, כי הנשמה התחתונה תאיר באור התורה והמצוות שרכשה בגוף לנשמה העליונה, ואילו הנשמה העליונה תאיר מאורה הגדול שמקבלת בעולם העליון לנשמה התחתונה,

"עול מלכות שמים שלמה"

נחזור לדברי ה"בני יששכר" שמבאר לפי זה מאמר הגמרא (ברכות יד): "אמר רבי יוחנן, הרוצה שיקבל עליו עול מלכות שמים שלמה, יפנה ויטול ידיו ויניח תפילין ויקרא קריאת שמע ויתפלל, וזו היא מלכות שמים שלמה". והענין הוא כי חלק הנפש אשר למטה כלול מרמ"ח איברים רוחניים, וכן חלק הנפש אשר למעלה כלול מרמ"ח, וכאשר מתחברים ב' חלקי הנפשות ומאירים זה לזה אזי הם ב' פעמים רמ"ח בגימטריא מלכו"ת.

המגיד ממעזריטש זי"ע: "עשה לך שתי חצוצרות", שתי חצאי צורות, "כסף", שיהיו נכספים זה לזה

בני יששכר: שק"ל בגימטריא נפ"ש המתחלקת לשניים, מחצית הנפש למטה בארץ, ומחציתה למעלה בשמים

"מחצית השקל תרומה לה", צריך לתקן ולרומם את מחצית הנפש למטה שהיא נפגמת על ידי העוונות

"באחד באדר משמיעין על השקלים", ללמדנו שצריך לחבר שני חצאי הנפש כדי לעשות מהם שקל שלם

מחצית השקל מחצית הנפש למטה

בדרך זו במסילה נעלה לקשר את כל הרעיון הזה, עם המצוה של מחצית השקל בפרשת כי תשא (שמות ל-יא):

"וידבר ה' אל משה לאמר. כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם, ונתנו איש כופר נפשו לה' בפקוד אותם ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם, זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש, עשרים גרה השקל מחצית השקל תרומה לה', כל העובר על הפקודים מכן עשרים שנה ומעלה יתן תרומת ה', העשיר לא ירבה והדל לא ימעיט ממחצית השקל לתת את תרומת ה' לכפר על נפשותיכם".

והנה מה שמצינו ביאור נעלה ונשגב על הענין של מחצית השקל במשנתו הטהורה של ה"בני יששכר" (אדר מאמר ב דרוש ג), על פי מה שכתוב בפרשת בהעלותך (במדבר יב): "עשה לך שתי חצוצרות כסף". ופירש המגיד הקדוש רבי דוב בער ממעזריטש זי"ע, בדרך רמז: "עשה לך שתי חצאי צורות שיהיו נכספים זה לזה". ותלמידיו הקדושים פירשו את דברות קדשו כל אחד לפי דרכו.

אך ה"בני יששכר" מבאר כוונתו על פי דרכו, על פי מה ששינונו (יבמות סב): "אין בן דוד בא עד שיכלו כל נשמות שבגוף". ופירש רש"י, עד שיכלו כל הנשמות מאוצר הנשמות שבשמים ששמו גוף. אומר על כך ה"בני יששכר" חידוש גדול:

"נראה דהנה ידוע הנפש הבאה לעולם הזה מהעולם העליון מהחדר ששמו גוף, כמו שפירש רש"י בגמרא (הוא סוד מלכות שמים נקרא גופא קדישא כמבואר במקובלים), והגם שבאה הנשמה משם לעולם הזה, עם כל זה שורשה נשאר שם במקורה, כי רוחניות אינו נעתק ממקום למקום רק מתרבה, ואותו חלק הנפש אשר בשמים ממעל, מאיר

ולפי האמור משתלבים שני הפירושים והיו לאחדים, כי מה שמתבטא הכתוב "משכן משכן", שלקח הקב"ה את שני בתי המקדשות בתורת משכון, כבעל חוב שלוקח שני משכונות ממי שחייב לו כסף, היינו כדי ללמדנו שלא נטעה לחשוב, שהקב"ה החריב וביטל את הקדושה שהיתה בשני בתי המקדשות למטה.

אלא הקב"ה לקח את כל הקדושות שהיו בהם, והחזירן למעלה לשורשם בבית המקדש של מעלה אשר משם באו, ומחזיקן שם בתורת משכון, עד שנשלם את חובותינו לתקן את כל אשר פגמנו בתשובה שלמה ובעסק התורה, ועל ידי זה נזכה לגאולה השלמה ולבנין בית המקדש השלישי, שאז יחזיר לנו הקב"ה את שני המשכונות בבית המקדש השלישי.

וזהו ביאור הענין שהביאו רש"י ותוספות בגמרא (סוכה מא. ד"ה אי נמי) בשם המדרש: "מקדש העתיד שאנו מצפין, בנוי ומשוכלל הוא יגלה ויבוא משמים, שנאמר (שמות טו-יז) מקדש ה' כוננו ידיך". הכוונה בזה שכל הקדושות שהיו בשני בתי מקדשות, עם כל הקדושות שהוסיפו ישראל בעסק התורה ובעבודת ה' בזמן הגלות, כל אלו יצטרפו יחד לבנות מהם בית המקדש השלישי שירד בנוי ומשוכלל מן השמים.

נמצא לפי זה כי שני הפירושים במדרש על כפל הלשון "משכן משכן" עולים בקנה אחד כפתור ופרח, כי אמנם כן הפירוש הראשון: "משכן משכן", שלקח הקב"ה את שני בתי המקדשות בתורת משכונות על עוונותיהם של ישראל, אבל כל זה הוא בגלל הפירוש השני, "משכן משכן", שהמשכן של מטה מכון כנגד המשכן של מעלה, לכן בשעת החורבן העלה הקב"ה את קדושת בית המקדש של מטה והעלה אותה לבית המקדש של מעלה, ועל ידי זה נזכה בבוא הזמן של הגאולה שיחזיר לנו הקב"ה את שני המשכונות שלקח מאתנו.

חצאי הנפשות שהן בבחינת שני חצאי שקלים, על זה אנו מתפללים: "אור פניך עלינו אדון נשא ושקל אשא בבית נכון ונשא", שנזכה לחבר את שני חצאי הנפשות שיהיו שקל אחד.

מעתה יאירו עינינו וישמח לבנו להבין, מה שצוה הקב"ה בזמן שבית המקדש היה קיים, שכל אחד מישראל יתרום כל שנה מחצית השקל לקנות מהם קרבנות לבית המקדש, שהרי עבודת הקרבנות חיברה את הבית המקדש של מטה עם הבית המקדש של מעלה, כי באתערותא דלתתא שעלתה מעבודת הקרבנות, ירד שפע של קדושה מבית המקדש של מעלה לבית המקדש של מטה.

לכן נצטוו ישראל לקנות קרבנות אלו על ידי שיביאו: "מחצית השקל תרומה לה", לרומם את חלק הנפש שנמצא למטה בארץ, כדי לחברו עם חלק הנפש המכוון כנגדו בשמים, ועל ידי שיתנו ישראל "מחצית השקל" לחבר את הנפש למטה עם הנפש המכוונת כנגדה למעלה, באתערותא דלתתא יעוררו למעלה שגם הקב"ה יחבר את בית המקדש של מטה עם בית המקדש של מעלה.

היוצא לנו מכל זה, כי בזמן הזה אשר בעוונותינו הרבים אין לנו בית המקדש, ואין אנו יכולים לקיים מצות מחצית השקל כדי לקנות מהם קרבנות, הרי אנו חייבים לקיים את המצוה על ידי הקריאה בפרשת בבחינת: "ונשלמה פרים שפתינו", ולכן דבר בעתו מה טוב, לכוון בשעת הקריאה ולהתפלל להקב"ה שיעמוד לימינו, שנזכה לחבר בין שני החצאים, לקשר את מחצית הנפש למטה עם שורשה מחצית הנפש למעלה, ויחדיו יהיו תמים לעבוד בהם את ה', ובזכות זה יחזיר הקב"ה לחבר בין שני בתי המקדשות של מעלה ושל מטה, בבנין בית המקדש השלישי שיבנה במהרה בימינו אמן.

כי רק מחצית הנפש אשר נמצאת למטה בארץ נפגמת על ידי החטא, אבל מחצית הנפש אשר למעלה איננה צריכה תיקון כיון שאינה נפגמת בחטא האדם למטה.

לפי זה הוא מפרש הפסוקים במצות מחצית השקל כמין חומר: "כי תשא את ראש בני ישראל לפקודיהם", שתוצאה לחבר את נפשות ישראל למטה עם הראש שלהם למעלה, אשר חיבור זה הוא בבחינת נשיאת ראשם של ישראל, שהרי יש להם ראש הוא חלק הנפש למעלה המאירה להם ומחוברת עמהם, "ונתנו איש כופר נפשו לה"... זה יתנו כל העובר על הפקודים מחצית השקל בשקל הקודש", פירוש, נפ"ש השלמה היא בבחינת שק"ל הקודש במספר השוה, וצריך לתת רק "מחצית השקל" תרומה לה", כדי לרומם את חלק הנפש אשר למטה ולחברו עם החלק אשר בשמים.

יומתק ליישב בזה לשון המשנה: "באחד באדר משמיעין על השקלים". ולכאורה יפלא הלא המצוה היא לתת רק מחצית השקל, ואסור להוסיף כמו שכתוב: "העשיר לא ירבה והדל לא ימעט", אם כן מדוע לא הקפיד רבינו הקדוש לומר: "באחד באדר משמיעין על מחצית השקלים". אך לפי האמור יש לומר כי רבינו הקדוש כתב כן בכוונה תחילה, ללמדנו שתכלית מצות מחצית השקל היא לתקן את מחצית הנפש למטה, כדי לחברה עם מחצית הנפש של מעלה ועל ידי יתחברו יחד להיות שק"ל שלם בגימטריא נפ"ש שלמה.

על פי האמור הרווחנו ליישב גם דברי הפייטן במוסף לשבת פרשת שקלים: "אור פניך עלינו אדון נשא ושקל אשא בבית נכון ונשא". ותמהו המפרשים איך אמר: "ושקל אשא בבית נכון ונשא", הלא המצוה היא לתת דוקא מחצית השקל. אך לפי דברי ה"בני יששכר" יש לפרש הכוונה בזה, כי מאחר שעבודתנו בקודש היא לחבר את שני

וזהו פירוש המאמר: "הרוצה שיקבל עליו עול מלכו"ת שמים שלמה", דהיינו לחבר ב' חלקי הנפשות שהם ב' פעמים רמ"ח בגימטריא מלכו"ת, "יפנה ויטול ידיו... ויקרא קריאת שמע ויתפלל", ועל ידי מסירות נפש באהבה בשעת קריאת שמע ותפלה הוא מחבר את ב' חלקי הנפש: "וזו היא מלכו"ת שמים שלמה".

בדרך זו הוא מבאר גם כן הענין שאחרי מעשה העקידה כתוב (בראשית כב-יא): "ויקרא מלאך ה' מן השמים ויאמר אברהם ויאמר הנני". כי על ידי מעשה העקידה שמסר אברהם להקב"ה בן יחיד החביב עליו יותר מנפשו, זכה על ידי זה להתדבק כל כך בקונו, עד שנתהוו לאחדים ב' חלקי הנפשות שלמטה ולמעלה, וזהו שכתוב: "ויאמר אברהם אברהם", אברה"ם בגימטריא רמ"ח וב' פעמים אברה"ם הוא ב' פעמים רמ"ח שהוא ענין קבלת עול מלכו"ת שמים שלמה.

מוסיף ה"בני יששכר" על כך בלשון קדשו:

"ותוכל להשכיל להיטיב אחר כך (שם טו) ויקרא מלאך ה' אל אברה"ם שנית מן השמים, רצונו לומר אל הנפש השנית שהוא מן השמים... ותתבונן לפי הדברים הנ"ל במה שדקדק הרשע אחשוורוש מלכותא חייבתא, לומר לאסתר בכל פעם עד חצי המלכו"ת וינתן לך, לא רצה שיהיה מלכו"ת שלמה, ולא רצה שתהיה עבודת ישראל במסירות הנפש, שידע שעל ידי זה תהיה מלכות שלמה ואז יעבור ממשלת זדון מן הארץ".

מחצית השקל לכפר על מחצית הנפש למטה

על פי האמור מאיר ה"בני יששכר" את עינינו להבין מצות מחצית השקל, כי שק"ל בגימטריא נפ"ש שהיא רמז על נפש שלמה למטה ולמעלה, ואילו מחצית השקל הוא מחצית הנפש. והנה צוה הקב"ה לתת רק מחצית השקל ולא שקל שלם,

המאמר מוקדש לעילוי נשמת ר' יוסף מרדכי שמחה בן חיים מאיר זצ"ל נלב"ע ערב שבת קודש פרשת ויקהל כ"א אדר א' תשע"ד

לקבלת המאמרים באימייל: mamarim@shvileipinchas.com